

Qarabağ savaşının daha bir strateji əhəmiyyəti

Türkiyə Naxçıvana açılan dəhliz vasitəsi ilə türk dünyasına bağlanacaq

Azərbaycanın Qarabağ zəfəri son illərdə hərbi sahədə əldə edilmiş ən qəti qələbədir. Onun Qafqaz və Orta Asiyaya təsiri də o dərəcədə köklü olacaqdır. Və əlbəttə, bu zəfərdə Türkiyənin çox böyük payı vardır.

Bəli, “Qarabağ Azərbaycandır!” və elə də qalacaqdır. Düz 28 ildir davam edən kabus artıq bitmişdir. Azərbaycanlı qardaşlarımız qanlı, canlı, böyük qəhrəmanlıqla əldə etdikləri bu zəfərlə bağlı sevina bilərlər. Şairin dediyi kimi:

*‘Bayraqları bayraq edən üstündəki qandır
Torpaq, əgər uğrunda ölən varsa vətəndir.’*

Qarabağ zəfərinin mahiyyəti məhz budur.

1992-ci ildə Qarabağda nələr baş verdi, bu gün nələr baş verir? O günlərdə hələ öz müstəqilliyinin başlanğıcını yaşayan qardaş ölkə torpaqlarını qoruya biləcək bir silahlı gücə, təəssüf ki, sahib deyildi. Durum belə olduğu üçün Rusiyanın birbaşa dəstəyilə Ermənistanın hərbi qüvvələri Qarabağı işğal etdi, həm də orada qətlə və soyqırım heyata keçirdi. Təəssüf ki, dünya hər zaman olduğu kimi, bu dəhşətli seyr etdi. Və Qarabağ məsələsi hamımızın içini sızıldadan bir məsələ olaraq ortada qaldı.

Aradan keçən 28 illik bir müddət ərzində Azərbaycan Ordusu Türkiyə Silahlı Qüvvələri tərəfindən ən mü-kəmməl şəkildə hazırlandı. Təhsil alan, intizama, hər şeydən öncə vətən sev-

gisilə torpağı uğrunda savaşa ideali-na və özünəinamı qovuşan bir ordunun nələr edə biləcəyini bütün dünya gördü. Eşq olsun Azərbaycan Ordusu-na!

gələcəyə bənzər bir şəkildə həmən yerləşmişdi. Bəlkə də bununla bağlı bir-başına ABŞ-la razılışmışdı...

Doğrusu, Rusiyadan fərqli bir şey gözləmək sadələvhlük olardı. Rusiya,

tarixi və geopolitik şərtlərin və güc balanslarının nəyi haradək etməyə imkan verəcəyini yaxşı dəyərləndirmək lazımdır.

Qarabağ torpaqlarında Ermənistan

Qarabağ əsarətədən qurtarıldı. Lakin hələ ki, hər şey bitmiş deyildir. Atəşkəs haqqında anlaşma bir çox yöndən sual işarələrlə doludur. Bu anlaşmanın ümumi çərçivəsini cızan Rusiya, təbii olaraq, qarşığın yönünü hər zaman olduğu kimi öz tərəfinə çevirmişdir. Atəşkəs haqqında qərar verilməsindən həmən sonra gözlənilməz bir sürətlə Qarabağ torpaqlarına hərbi və silah gəndərən Rusiyanın çox öncədən bu hazırlığı gördüyünü ayıca izah etməyə ehtiyac varmı? Xatırlayırınsızsa, Suriyada da ABŞ hərbiçilərinin geri çəkildiyi böl-

böyük dövlət siyasətində hər bir fərsətdən maksimal dərəcədə yararlanmağı çox yaxşı bacarır. Kreml Amerikadakı seçki atmosferini də dəyərləndirərək, Qarabağ məsələsində Minsk qrupunun həmsədrələri olan ABŞ və Fransanı çox praktik bir formada kənarda qoydu...

Azərbaycanın Qarabağ zəfərində siyasi-hərbi baxımdan hərtərəfli böyük payı olan Türkiyə isə önəmli bir strateji mövqə əldə etmişdir. Bəzilərinin daha çox gözlənti içində olduğunu təxmin etmək də çətin deyil. Lakin siyasi, hərbi,

hərbiçisi qalmayacaq. Ancaq orada yaşayan etnik erməni əhalinin mövcudluğu davam edəcək. Hər şeydən öncə bu keçid müddətində atəşkəsin qalıcı olmasının təmin edilməsi üçün müşahidə və nəzarət funksiyası çox önəmlidir. Bunun üçün Türkiyə Silahlı Qüvvələrinin təmsilçilərinin haralarda və hansı şərtlərdə vəzifə yerinə yetirəcəyi, hələ ki, dəqiqləşmiş deyil.

Rus hərbiçilərinin qaşla göz arasında Qarabağ torpaqlarına yerləşməsi gələcəkdə hansı proseslərə yol açar? Prezident Ərdoğanın dünən verdi-

yi açıqlamaya görə, Türkiyə və Rusiya arasında orta hərbi nəzarət mərkəzinin yaradılması üçün anlaşma memorandumu imzalanıb. Bu mərkəz Qarabağda təsis ediləcək. Hərbi baxımdan meydana faktiki olaraq yer tutmaq fəvqəladə önəm daşıyır. Bu, Türkiyənin Qafqaz bölgəsində mövcudluğu baxımından tamamilə yeni bir hadisədir. Önmüzdəki günlərdə bunun əks-sədasını görəceyik.

Digər tərəfdən, Naxçıvanla Azərbaycan arasında bir keçid dəhlizinin açılacağı olması öz-özlüyündə tarixi bir hadisədir. Beləliklə, Türkiyə üçün en qısa yoldan Orta Asiyaya açılma imkanı yaranmış olur. 1992-ci ildə Qarabağın işğal edilməsini planlayan Rusiyanın niyyəti və hədəfi elə bu yolu qapatmaq deyildimi?

Bir başqa önəmli xüsus da Qarabağda erməni muxtar bölgəsi qurmağa yönəlik cəhəmlərin uğursuzluğa düşməsi olmalıdır. Yəni, Qarabağ əsil Azərbaycan torpağıdır. Bu status BMT TŞ-nin 4 qətnaməsi ilə təsdiq edilmişdir. Son anlaşma mətnində yer alan hökümə görə, Xankəndi və ətrafında yaşayan erməni əhalinin Ermənistanla əlaqəsinin təmin edilməsi üçün də yeni bir yol açılacaqdır. Humanitar və iqtisadi münasibətlərin davam etməsinə təmin etmək bu şəkildə planlaşdırılır.

Təkrar alımı cızaraq qeyd edək ki, Türkiyənin təminatçı haqqına sahib olduğu Naxçıvan Respublikası ilə Azərbaycan arasında keçid dəhlizinin açılması türk dünyası baxımından son dərəcə önəmli strateji bir nailiyyətdir. Xeyirli olsun. Azərbaycanlı qardaşlarımızı əldə etdikləri sanlı zəfər münasibətilə bir daha təbrik edirik.